

บทที่ 4

ผลการศึกษาและการอภิปรายผล

การทำแท้ง นับเป็นอีกหนึ่งปัญหาที่มีความสำคัญเป็นอย่างมากต่อการดำเนินชีวิตของเด็กวัยรุ่นในปัจจุบัน เพราะนอกจากจะเกิดผลเสียต่อสุขภาพร่างกายของเด็ก ที่อาจเกิดการตกเลือด เกิดการติดเชื้อในช่องคลอดซึ่งเป็นผลตามมาจากการทำแท้งที่ผิดวิธีแล้ว ด้านสภาพจิตใจของเด็กเองก็ได้รับผลกระทบจากการกระทำดังกล่าวเช่นกัน เพราะสภาพทางสังคมและวัฒนธรรมของไทยที่เป็นสองมาตรฐานในเรื่องเพศ ผู้หญิงจึงเป็นฝ่ายที่ถูกกลั่นแกล้งจากสังคมเสมอในกรณีที่เกิดปัญหาการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ขึ้นมาแล้วเลือกวิธีการทำแท้งเป็นทางออก ซึ่งบทลงโทษก็มีทั้งด้านกฎหมายและด้านสังคม เช่น ถูกติฉินนินทาจากคนรอบข้าง ถูกประณามจากสังคม หรืออาจจะถูกสังคมที่ตัวเองดำรงอยู่รังเกียจ ทุกอย่างล้วนแล้วแต่ส่งผลกระทบต่อสภาวะทางอารมณ์ของเด็กทั้งสิ้น

“ครู” นับเป็นอีกบุคคลหนึ่งที่รับรู้ถึงปัญหาการทำแท้งที่นับวันจะเพิ่มมากขึ้น ทางผู้วิจัยจึงเล็งเห็นว่าทัศนคติของครูที่มีต่อปัญหาการทำแท้งในวัยรุ่นจึงถือว่าเป็นเรื่องสำคัญ เพราะถ้าครูมีทัศนคติที่เปิดกว้าง เข้าใจถึงปัญหาที่แท้จริงของการทำแท้งในวัยรุ่นแล้วนั้น ก็ย่อมแก้ไขและเสริมสร้างแนวคิดและค่านิยมที่ถูกต้องให้กับเด็กวัยรุ่นซึ่งเป็นวัยแห่งการเรียนรู้ ให้เขาได้รู้จักรับผิดชอบและรู้จักป้องกันแก้ไขได้อย่างถูกต้อง

ซึ่งการเลือกกลุ่มประชากรของผู้วิจัย ได้ทำการเลือกกลุ่มประชากรที่มีประสบการณ์ในการให้คำปรึกษากับเด็กที่ประสบปัญหาการตั้งครรภ์ไม่พึงปรารถนา โดยผู้วิจัยจะทำการสัมภาษณ์ครูใน 3 โรงเรียนโดยแบ่งเป็นโรงเรียนละ 2 คน เพื่อจะได้ทราบถึงความเหมือนและความแตกต่างของปัญหาที่ครูแต่ละโรงเรียนมีต่อปัญหาการทำแท้ง โดยแนวคำถามที่ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์มีประเด็นดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไป (ประวัติส่วนตัว)
2. ทัศนคติของครูที่มีต่อการทำแท้งของวัยรุ่น
3. แนวทางป้องกันและแก้ไข

ตารางที่ 4.1
แสดงข้อมูลส่วนตัวของครูทั้ง 6 คน

โรงเรียน ข้อมูล	โรงเรียน A		โรงเรียน B		โรงเรียน C	
	ครู A1	ครู A2	ครู B1	ครู B2	ครู C1	ครู C2
1.เพศ	หญิง	หญิง	ชาย	หญิง	หญิง	หญิง
2.สถานภาพ	แต่งงาน	โสด	โสด	แต่งงาน	แต่งงาน	โสด
3.อายุ	53 ปี	49 ปี	54 ปี	58 ปี	55 ปี	57 ปี
4.ศาสนา	พุทธ	พุทธ	พุทธ	พุทธ	คริสต์	พุทธ
5.การศึกษา	ปริญญาตรี	ปริญญาตรี อนุปริญญา รังสีเทคนิค	ปริญญาตรี	ปริญญาตรี	ปริญญาตรี	ปริญญาตรี
6.อาชีพก่อน รับรับอาชีพครู	-	นักรังสี เทคนิค	-	-	-	-
7.วิชาที่สอน	สุขศึกษา	ชีววิทยา	พลศึกษา	บรรณา- รักษ์	สังคม ศึกษา	สังคม ศึกษา
8.ตำแหน่งที่ ได้รับมอบ หมายภายใน โรงเรียน	ครูฝ่าย ปกครอง	ครูฝ่าย ปกครอง	ครูฝ่าย ปกครอง	ครูแนะ- แนว	ครูฝ่าย ปกครอง	ครูฝ่าย ปกครอง

การอภิปรายผล

จากการศึกษาเรื่อง “ทัศนคติของครูที่มีต่อการทำแท้งของวัยรุ่น” เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพโดยใช้วิธีการสัมภาษณ์ในการเก็บข้อมูลจากประชากรครูทั้ง 6 คนจาก 3 โรงเรียน ได้ข้อมูลที่น่าสนใจเกี่ยวกับทัศนคติของครูที่มีต่อการทำแท้งของวัยรุ่น ดังนี้

1.ทัศนคติของครูที่มีต่อวัยรุ่นที่ทำแท้ง

จากการสัมภาษณ์ประชากรครูทั้ง 6 คนจาก 3 โรงเรียน ได้สะท้อนให้เห็นถึงทัศนคติที่มีต่อการทำแท้งของวัยรุ่น ที่มีความแตกต่างกันออกไปตามแต่เหตุผลและปัจจัยที่แต่ละบุคคลได้เคยรับรู้ต่อเรื่องดังกล่าว ซึ่งสามารถสรุปได้เป็น 3 กลุ่มหลักๆ ดังนี้

กลุ่มอนุรักษ์นิยม

เป็นกลุ่มที่ไม่ยอมรับและต่อต้านการทำแท้ง เห็นว่า การทำแท้งเป็นสิ่งผิดแบบไม่มีเงื่อนไข ไม่ว่าการกระทำนั้นจะเกิดขึ้นเพราะสาเหตุหรือจุดมุ่งหมายใด เพราะมีทัศนคติว่าการทำแท้งเป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้อง เป็นการทำผิดจริยธรรมทุกกรณี สอดคล้องกันกับความคิดเห็นที่มีต่อการทำแท้งของครู A2 ที่มองว่า

“...ครูคิดว่าการทำแท้งไม่ใช่คำตอบที่ถูกต้อง เพราะมันเสี่ยงต่อสุขภาพร่างกายของผู้หญิง ที่อาจจะตายเพราะการทำแท้งได้และมันเป็นบาปนะ การที่เราไปฆ่าอีกหนึ่งชีวิตที่ เป็นผู้บริสุทธิ์”

(บทสัมภาษณ์ของครู A2)

โดยเฉพาะในศาสนาคริสต์ซึ่งยึดหลักคุณค่าชีวิต(the value of life principle) ที่ถือว่า ตัวอ่อนที่อยู่ในครรภ์นั้น มีสภาพเป็นคนแล้วโดยสมบูรณ์นับจากวินาทีแรกที่ปฏิสนธิ เพราะทุกคนมีสิทธิที่จะมีชีวิตรอดเท่าเทียมกัน และการทำแท้งตามหลักศาสนาของคริสต์ยังถือว่าเป็นการขัดต่อพระประสงค์ของพระเจ้า อีกทั้งยังเป็นการทำผิดต่อพระบัญญัติ 10 ประการ ส่งผลให้บุคคลที่นับถือในศาสนาคริสต์มีมุมมองที่ต่อต้านการทำแท้งอย่างชัดเจน

“...การทำแท้งคือการฆ่าเด็กที่ไม่รู้เรื่องอะไรด้วย ทำไมไม่ตั้งสติก่อนที่จะทำตงนั้น ทำไมถึงไม่คิดที่จะแก้ปัญหาดรงนั้นก่อน ทำไมต้องไปทำกันก่อนแล้วถึงจะมาทำแท้ง เพราะเด็กที่มันเกิดเขาน่าจะมีโอกาสเกิดมาดูแลโลก แต่แม่ไปฆ่าลูกทั้งเป็นอันนี้ถือเป็นการบาปเลยนะ เด็กเขาไม่มีความผิดอะไรเลยแต่กลับไปฆ่าเขาตายมันเป็นเรื่องที่ไม่ควรทำ เพราะครูมองว่ามันเป็นการทำผิดต่อพระบัญญัติ 10 ประการ ในศาสนาของครู ในข้อที่ 5 ของพระบัญญัติ 10 ประการท่านทรงสอนว่า เราต้องไม่ฆ่ามนุษย์ด้วยกัน ด้วยเหตุนี้ครูเลยไม่เห็นด้วยนะที่จะฆ่าเด็กที่ไม่มีความผิดอะไรเลย แต่ต้องมารับกรรมเพราะผู้ใหญ่”

(บทสัมภาษณ์ของครู C2)

การเกิดทัศนคติที่มีต่อการทำแท้งที่เกิดขึ้นของครูทั้ง 2 คน แสดงให้เห็นว่าความเชื่อทางศาสนาที่ผ่านการอบรมสั่งสอนและการปลูกฝังในเรื่องของบาปบุญที่เกี่ยวข้องกับการฆ่าชีวิตที่บริสุทธิ์นั้น มีอิทธิพลต่อการเกิดทัศนคติในเรื่องการทำแท้งของวัยรุ่น

โดยเฉพาะครู A2 ที่มีประสบการณ์เคยทำงานเป็นเจ้าหน้าที่รังสีเทคนิคอยู่ที่โรงพยาบาลมาก่อน ทำให้ได้รับรู้ถึงสภาพของผู้หญิงที่ตกเลือดจากการไปทำแท้งมานั้น ว่ามีความเสี่ยงต่อการเสียชีวิตมากเพียงใด ซึ่งการตกเลือดจะเกิดจากการที่ผู้ทำแท้งให้ เอาเศษรกหรือเยื่อหุ้มเด็กออกไม่ครบ ในการทำแท้งบางรายอาจเกิดจากการฉีดขาดของปีกมดลูกได้ เนื่องจากการใส่เครื่องมือเข้าไปถ่างขยายปากมดลูกมากเกินไป แต่อันตรายจะเพิ่มมากขึ้นหากหญิงที่ไปทำแท้งเกิดภาวะมดลูกทะลุ ซึ่งอาจทำให้เสียชีวิตจากภาวะช็อกเนื่องจากเสียเลือดมาก (สุชาดา รัชชกุล, 2541, น. 203) ซึ่งสภาวะดังกล่าวนี้เป็นสภาวะที่เสี่ยงต่อความปลอดภัยในสุขภาพร่างกายของผู้หญิงเป็นอย่างมากตามทัศนะของครู A2 ทำให้มุมมองที่มีต่อการทำแท้งนั้น เป็นไปในทางด้านลบโดยไม่มีข้อยกเว้นแม้แต่การตั้งครรภ์ไม่พึงปรารถนาจะเกิดการถูกข่มขืนก็ตาม

“...ก่อนที่จะมาเป็นครู ครูเป็นเจ้าหน้าที่รังสีเทคนิคอยู่รามา ก็เจออย่างนี้บ่อย มีความรู้สึกว่ามันเสี่ยงมากนะ ที่เขาไปทำแท้งแล้วมันไม่ปลอดภัย ตกเลือดมาโรงพยาบาลเลือดเต็มทีนอนมาเลย แล้วเวลาเราเข้าไปดูแลเขาเนี่ยเกร็ดเลือดมันต่ำไซ้ใหม่ตัวเขาจะซีดมาก พูด่างๆ วิกฤตเลย ตายจะ จะอยู่ เรียกได้ว่ากำกึ่งๆ กันมาก เราก็รับไม่ได้สงสารนะ...”

(บทสัมภาษณ์ของครู A2)

“...แต่ถ้าเป็นหญิงปกติที่ถูกข่มขืนแล้วตั้งครรภ์นะ ครูก็เข้าใจว่าเป็นเด็กที่เกิดมาจากชายที่เขาไม่พึงปรารถนา ครูก็ยังคิดว่าถ้าเก็บไว้ได้ก็ควรที่จะเก็บนะ...”

(บทสัมภาษณ์ของครู A2)

แนวคิดของกลุ่มอนุรักษ์นิยมที่ต่อต้านการทำแท้งของผู้หญิง เพราะนอกจากจะมองว่าการทำแท้งเป็นการทำผิดหลักจริยธรรมแล้ว การทำแท้งยังคงเปรียบเสมือนเป็นการฆาตกรรมเป็นอาชญากรรม รวมทั้งเป็นการทำลายศีลธรรม วัฒนธรรม ประเพณีอันดีงาม

“...โดยโครงสร้างแล้วผู้ชายเขาไม่สามารถท้องได้แต่ผู้หญิงท้องได้ ตรงนี้เองที่ทำให้ผู้หญิงเราต้องดูแลตัวเองให้ดีๆ ไม่อย่างนั้นคนโบราณเขาจะบอกเหวอว่ามีลูกผู้หญิงเหมือนมีสัวมอยู่หน้าบ้าน เธอต้องพยายามทำอย่างไรไม่ให้สัวมมันลั่นเอ่อออกมานั่นคือเธอต้องรู้จักป้องกันตัวเองก่อน”

(บทสัมภาษณ์ของครู A2)

การที่เกิดแนวคิดเช่นนี้เป็นเพราะว่า ศีลธรรม วัฒนธรรม ประเพณี ล้วนแล้วแต่เป็นบรรทัดฐานทางสังคมที่ระบบปิตาธิปไตยสร้างขึ้นมา เพื่อยืนยันการเป็นผู้หญิงที่ดีตามอุดมคติของสังคมระบบปิตาธิปไตย ที่ต้องการให้ผู้หญิงรักษามูลค่าตัวเองและเทิดทูนระบบเผด็จการเผด็จการ ดังนั้นการมีเพศสัมพันธ์ก่อนการแต่งงาน หรือการตั้งครรภ์ไม่พึงปรารถนา ในสังคมระบบปิตาธิปไตยถือว่าเป็นเรื่องที่น่าอายและผู้หญิงจะถูกลดทอนคุณค่าความเป็นมนุษย์ลงในทันทีจากสังคม

นอกจากนี้ ในกลุ่มสนับสนุนการเกิด (Pro-life) หรือกลุ่มอนุรักษ์นิยมนั้น ยังมีเป้าหมายที่ชัดเจนว่าผู้หญิงที่ตั้งครรภ์ทุกคนต้องตั้งครรภ์ต่อไปจนกระทั่งคลอด ไม่ว่าผู้หญิงจะต้องพบกับปัญหาหรืออุปสรรคใดๆ ก็ตาม ดังนั้นในเรื่องของข้อกฎหมายเกี่ยวกับการทำแท้งทางกลุ่มอนุรักษ์นิยมไม่เห็นด้วยต่อการผลักดันให้เกิดการทำแท้งที่ถูกต้องตามกฎหมาย เพราะเปรียบเสมือนเป็นการทำลายโครงสร้างทางสังคมในเรื่องของศีลธรรมที่สอนให้ผู้หญิงต้องรู้จักรักษามูลค่าตัวเอง เป็นการทำลายบทบาทในเรื่องแม่ และบทบาทของผู้หญิงที่ดีที่สังคมได้วางไว้

“...ไม่เห็นด้วยถ้าจะมีการแก้ไขเพิ่มเติมในกรณีที่ผู้หญิงสามารถทำแท้งได้ถ้าไม่พร้อม เพราะมันเป็นเหมือนการส่งเสริมให้สังคมต่ำลง ทำให้ผู้หญิงและผู้ชายไม่มีความรับผิดชอบมากขึ้น เขาจะรู้สึกว่าการทำแท้งเป็นเรื่องธรรมดาเหมือนไปรักษาโรคๆ หนึ่งเท่านั้น คราวนี้เรามาหาทางรวมแก้ไขปัญหาดังนี้กันดีกว่า จะส่งเสริมให้สังคมยอมรับในเรื่องการทำแท้ง”

(บทสัมภาษณ์ของครู C2)

สามารถสรุปได้ว่ากลุ่มอนุรักษ์นิยมหรือกลุ่มPro-life เป็นกลุ่มที่ให้ความสำคัญกับการเกิดและถือว่าการทำแท้งเป็นการฆ่าชีวิตผู้บริสุทธิ์ เป็นการละเมิดสิทธิของบุคคลที่จะมีชีวิตอยู่ เพราะคนทุกคนมีสิทธิที่จะมีชีวิตรอดเท่าเทียมกัน และแม้จะเป็นเพียงตัวอ่อนที่อยู่ในครรภ์มารดาก็ตาม อีกทั้งการทำแท้งยังเป็นการทำลายศีลธรรมและจารีตประเพณีอันดีงามของสังคมที่ได้ถูกปลูกฝังมา จากการสัมภาษณ์ครูที่มีทัศนคติไม่ยอมรับต่อการทำแท้งมีอยู่ 2 คนใน 6 คน คือ ครูA2 และครูC2 เหตุผลหลักของการเกิดทัศนคติเช่นนี้เนื่องมาจากครูทั้ง 2 ให้ความสำคัญกับอีกหนึ่งชีวิตใหม่ที่เป็นชีวิตผู้บริสุทธิ์ จึงทำให้มองการทำแท้งเป็นการฆ่าชีวิตเด็กผู้บริสุทธิ์ที่ไม่มีความผิดใดและยังเป็นการขัดต่อหลักทางศาสนาที่สอนไม่ให้ฆ่ามนุษย์ด้วยกัน จากทัศนคติดังกล่าวมีความสอดคล้องกับงานศึกษาของ พระสมุทร ถาวรธมโม (ทาทอง) (2539, น. (1)) และงานของ นพวรรณ พงศ์อุดม (2543, น. (2)) ผลการศึกษาที่ค้นพบทั้ง 2 ชิ้นนี้ สามารถสรุปทัศนคติที่คนในสังคมไทยมีต่อการทำแท้งได้ว่า การทำแท้งนั้นถือเป็นการทำผิดทั้งทางกฎหมายและเป็นการทำผิดทางศีลธรรม กล่าวคือ ทางพระพุทธศาสนาเชื่อว่าการปฏิสนธิที่เกิดขึ้นแม้เพียงมี

ระยะเวลาหนึ่งวัน ก็ถือว่าเป็นสิ่งมีชีวิตที่มีจิตวิญญาณ ซึ่งการทำแท้งนั้นก็เปรียบเสมือนเป็นการฆ่าชีวิตของผู้บริสุทธิ์ที่เป็นการกระทำที่ผิดต่อหลักกฎหมาย ด้วยหลักคิดทางศาสนาที่มีความสำคัญกับการเกิดทัศนคติของคนในสังคม จึงทำให้มุมมองที่มีต่อการทำแท้งในทัศนะของคนในสังคมไทย มองว่าการทำแท้งนั้นไม่ได้เป็นเรื่องปกติของสังคมไทยและของวัยรุ่นไทยในปัจจุบัน อีกทั้งยังไม่ต้องการให้มีการทำแท้งเสรีในประเทศไทย

กลุ่มเสรีนิยม

กลุ่มเสรีนิยมหรือกลุ่ม Pro-choice นั้น มองเรื่องการทำแท้งว่าเป็นกิจกรรมส่วนตัวของปัจเจกบุคคลที่จะมีการตัดสินใจกระทำการใดๆ ต่อเนื้อตัวร่างกายของตนเองได้อย่างอิสระ ตราบที่ไม่ไปรบกวนบุคคลอื่น และไม่ได้มองว่าผู้หญิงที่ตั้งครรภ์ไม่พึงปรารถนาทุกคนควรจะทำแท้ง แต่มองว่าสถานการณ์ในชีวิตของผู้หญิงแต่ละคนมีความแตกต่างกันออกไป และเข้าใจว่าคงไม่มีใครเข้าใจสถานการณ์ของชีวิตได้ดีไปกว่าเจ้าตัวเอง ดังนั้น สังคมจึงไม่มีสิทธิ์จะไปตัดสินใจกระทำการดังกล่าวว่าเป็นเรื่องที่ดีหรือเป็นเรื่องโหดร้าย เพราะทุกคนย่อมมีเหตุผลเป็นของตนเอง

“...บางครั้งการที่เราเลือกทำแท้งเพราะเราต้องมีเหตุผลในการตัดสินใจกับเรื่องนี้ นะ...ถ้าเก็บไว้มันก็จะเป็นภาระของสังคม แล้วถ้าเด็กกำลังอยู่ในวัยเรียนอนาคตของเขาจะเป็นอย่างไรเรียกได้ว่าดับเลย”

(บทสัมภาษณ์ ครู A1)

จากแนวคิดดังกล่าวจะเห็นถึงความสอดคล้องในเรื่องของแนวคิดกับสตรีนิยมสายเสรีนิยมที่เชื่อในความเป็นปัจเจกบุคคล และรัฐต้องเคารพสิทธิในการตัดสินใจหรือการกระทำของปัจเจกบุคคลที่ไม่ได้สร้างความเดือดร้อนให้กับผู้อื่น อาจกล่าวได้ว่าแนวคิดหลักของกลุ่มนี้เป็นไปในทิศทางตรงกันข้ามกับแนวคิดของกลุ่มอนุรักษนิยม เพราะไม่ได้มีพื้นฐานแนวคิดมาจากศาสนา ดังนั้น ความคิดว่าการทำแท้งเป็นสิ่งที่ควรหรือไม่ควรทำนั้น จึงมองถึงผลของการอนุญาตให้ทำแท้งว่าเป็นประโยชน์หรือเป็นโทษแก่สังคมเป็นหลัก

“...ครูคิดว่าการทำแท้งมันก็เป็นทางออกที่ดีหนทางหนึ่ง ด้วยวัยของเขาแล้วจะให้เขามาเป็นพ่อคนแม่คนย่อมไม่มีทางเป็นไปได้อยู่แล้ว หนึ่งตัวเขาเองก็ยังไม่เรียนไม่จบ ไม่มีรายได้จากที่ไหนแล้วเขาจะดูแลกันได้อย่างไร...”

(บทสัมภาษณ์ ครู A1)

“...ครูเป็นแม่เคยเลี้ยงลูกมาก่อนถ้าถามเก็บเด็กไว้แล้วเลี้ยงดูเขาไม่ดี ไม่ใส่ใจเขา ครูมองว่าสุดท้ายเขาก็จะกลายเป็นภาระสังคม ครูมองว่าถ้าตัวเด็กเองไม่พร้อมจริงๆ ครูก็จะแนะนำให้เขาทำนะ...”

(บทสัมภาษณ์ ครู B2)

“...ถ้าเขาอยู่ในวัยเรียนเขาก็ต้องทำเพราะสังคมไง เขาจะโดนสังคมรู้ว่าเขาว่าเป็นเด็กใจแตก เป็นเด็กไม่ดี แล้วเด็กเกิดมาก็มีปัญหาเพราะเป็นลูกไม่มีพ่อ...ครูคิดว่าเขาต้องทำแท้งถึงแม้ว่ามันจะผิดแต่มันก็ยังดีกว่าเลี้ยงลูกแล้วไม่รับผิดชอบ แล้วให้ลูกนั้นไปเป็นปัญหาสังคมต่อไป...”

(บทสัมภาษณ์ ครู C1)

ทัศนคติของครูทั้ง 3 คน แสดงให้เห็นว่า ครูทั้งสามให้ความสำคัญกับเรื่องที่จะติดตามมาในอนาคตที่จะส่งผลต่อสังคมและตัวเด็กวัยรุ่นที่ต้องดำเนินวิถีชีวิตอยู่ในสังคมมากกว่าจะมองเป็นเพียงเรื่องของบาปบุญ เพราะการที่เก็บครรภ์ที่ไม่พึงปรารถนาไว้นั้นย่อมมีความเสี่ยงในการขาดความพร้อมที่จะดูแลเด็กทารกคนหนึ่งให้เกิดมามีสุขภาพทางด้านร่างกายและทางด้านจิตใจที่แข็งแรงสมบูรณ์ อาจด้วยการขาดความพร้อมในด้านวุฒิภาวะ ด้านเศรษฐกิจ รวมถึงการกดดันจากทางสังคมที่จะส่งผลต่อตัวเด็กวัยรุ่นที่ตั้งครรภ์ไม่พึงปรารถนาและเด็กที่กำลังจะเกิดขึ้นมาทำให้เด็กที่เกิดขึ้นมาขาดความรักและการดูแลเอาใจใส่ เนื่องจากแม่(เด็กวัยรุ่น)ยังไม่พร้อมที่จะดูแลอีกหนึ่งชีวิตใหม่และอายุที่จะเลี้ยงลูกเพราะถูกสังคมตัดสินและลงโทษโดยการรุมประณามว่าเป็นลูกไม่มีพ่อ เป็นแม่ใจแตก ซึ่งอาจทำให้เด็กที่เปรียบเสมือนกับผ้าขาวต้องกลายเป็นผ้าที่มีรอยด่างดำเพราะค่านิยมทางสังคมที่ผูกติดผู้หญิงไว้กับเพศวิถีที่ต้องอยู่ในกรอบตามที่ผู้ชายสร้างขึ้น และสุดท้ายเด็กก็ต้องกลายมาเป็นปัญหาของสังคม ดังนั้นการทำแท้งอาจเรียกได้ว่าเป็นการแก้ไขปัญหาก็ได้ผลดีกว่าการเลือกที่จะเก็บครรภ์ไว้

สังคมต้องยอมรับว่าการทำแท้งถูกเลือกให้เป็นอีกหนึ่งหนทางออกที่เกิดขึ้นจริงในสังคมต่อการแก้ไขปัญหการตั้งครรภ์ไม่พึงปรารถนา แต่ปัญหาส่วนใหญ่ที่พบเห็นในปัจจุบัน คือสถานที่รับทำแท้งโดยส่วนใหญ่ยังขาดประสิทธิภาพในการรักษา กล่าวคือ ในประเทศไทยการทำแท้งอื่นที่นอกเหนือไปจากการตั้งครรภ์เพราะถูกข่มขืน การตั้งครรภ์ที่ส่งผลเสียต่อตัวมารดาแล้วนั้น ถือว่าเป็นการกระทำที่ผิดกฎหมายทั้งสิ้น ทำให้สถานพยาบาลที่รับทำแท้งหรือคลินิกที่รับทำแท้งต้องเปิดอย่างหลบๆ ซ่อนๆ ซึ่งทำให้ขาดคุณภาพในการรักษา ทั้งในด้านความสะอาด ด้านความปลอดภัย และด้านบุคคลที่ให้การรักษา นอกจากนี้แล้วยังมีบุคคลที่ใช้โอกาสนี้ชวนเชื่อ

ขายยาที่ขาดคุณภาพและเป็นอันตรายต่อชีวิต ให้กับหญิงที่ขาดทางเลือกส่งผลให้ผู้หญิงต้องเสี่ยงชีวิตตนเองเพื่อจะได้มีที่ยืนในสังคมที่ให้ค่าแก่ผู้หญิงที่อยู่ในกรอบของเพศวิถีเท่านั้น

ดังนั้นอีกหนึ่งแนวคิดที่สำคัญของกลุ่มเสรีนิยมหรือกลุ่มPro-choice คือ การสนับสนุนให้การทำแท้งเป็นเรื่องที่ถูกกฎหมาย ซึ่งแนวคิดดังกล่าวไม่ได้ต้องการหรือสนับสนุนให้ผู้ที่ตั้งครรภ์ไม่พึงปรารถนาต้องเลือกทางออกในการทำแท้งเสมอไป เพียงแต่เป็นการสร้างความปลอดภัยให้กับผู้หญิงที่ต้องการจะเลือกหนทางออกของการตั้งครรภ์ไม่พึงปรารถนาด้วยการทำแท้ง ดังเช่นงานศึกษาของ อารดี ประสมทรัพย์ (2550, น. (1)) ได้ศึกษาเรื่อง ทางเลือกที่จะทำแท้ง : การพิทักษ์สิทธิผู้หญิงของวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง ซึ่งจากผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่าตามทัศนะของนักวิชาชีพที่เกี่ยวข้องมองว่าแนวคิดเกี่ยวกับการทำแท้ง ถือเป็นอีกทางเลือกหนึ่งของผู้หญิงที่สังคมต้องให้ความสำคัญเกี่ยวกับสิทธิและเสรีภาพขั้นพื้นฐานที่ผู้หญิงควรจะได้รับ ซึ่งไม่ได้มีนัยให้เกิดการทำแท้งอย่างเสรีแต่เป็นเพียงการร้องขอให้ทางเลือกนี้ตั้งอยู่บนพื้นฐานของความปลอดภัยที่จะเกิดแก่สุขภาพของผู้หญิงสอดคล้องกับแนวคิดของครู A2 ที่มองว่า

“...ครุคิดต่อการออกกฎหมายมันก็น่าจะมีระดับ คือ แบ่งออกไปว่าถ้าเกิดคุณท้องขึ้นมาแล้วคุณไม่พร้อมจริงๆ กฎหมายก็ควรเปิดโอกาสให้ผู้หญิงได้มีทางเลือกบาง...”

(บทสัมภาษณ์ครู A2)

จากแนวคิดของกลุ่มเสรีนิยมสามารถสรุปได้ว่า การทำแท้งจะถูกหรือผิดนั้นตามแนวคิดของกลุ่มนี้ต้องดูจากผลของการอนุญาต กล่าวคือ พิจารณาถึงประโยชน์หรือโทษที่จะเกิดกับสังคมในการที่จะอนุญาตให้ทำแท้งเป็นหลัก และไม่ได้มีเป้าหมายที่จะให้ผู้หญิงทุกคนที่ตั้งครรภ์ไม่พึงปรารถนาต้องทำแท้ง แต่มองว่าสถานการณ์ในชีวิตของผู้หญิงแต่ละคนมีความแตกต่างกันออกไป ดังนั้น สังคมจึงควรคืนอำนาจในการตัดสินใจให้กับผู้หญิง จากการสัมภาษณ์ครูที่มีทัศนคติยอมรับต่อการทำแท้งมีอยู่ 3 คนใน 6 คน คือ ครูA1 ครูB2 และครูC1 เหตุผลหลักของการเกิดทัศนคติเช่นนี้เนื่องมาจากครูทั้ง 3 เข้าใจถึงสภาพปัญหาในด้านวุฒิภาวะ ด้านเศรษฐกิจ และด้านสังคม เพราะเมื่อเด็กคนหนึ่งเกิดขึ้นมาจากความไม่พร้อม การดูแลเอาใจใส่จากผู้เป็นแม่ย่อมต้องได้รับไม่เต็มที่ทั้งในเรื่องของความรัก ของการอบรมสั่งสอน และอาจโดนประณามจากสังคมว่าเป็น “ลูกไม่มีพ่อ” ซึ่งอาจทำให้เด็กเกิดปมด้อยจนกลายเป็นปัญหาทางสังคมได้ นอกจากนี้ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจยังมีส่วนสำคัญ เพราะเด็กที่ประสบปัญหาตรงนี้ยังไม่มีศักยภาพมากพอที่จะมีรายได้มาดูแลอีกหนึ่งชีวิต ดังนั้นการทำแท้งจึงเป็นการแก้ไขปัญหาที่ได้รับการยอมรับจากครูทั้ง 3 คน

กลุ่มที่มีทัศนคติแบบเป็นกลาง

แนวคิดหลักของกลุ่มนี้เป็นแนวคิดที่ยืนอยู่ตรงกลางระหว่างการยอมรับหรือไม่ยอมรับต่อการทำแท้ง เนื่องจากว่าการยอมรับต่อการทำแท้งของกลุ่มนี้จะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อเงื่อนไขของการทำแท้งหรือเหตุผลของการทำแท้งนั้นเป็นเหตุผลที่จำเป็นมากที่กลุ่มนี้เรียกว่า “Hard Reasons” ซึ่งเป็นเหตุผลที่ต้องมีความเกี่ยวข้องกับทางการแพทย์หรือเหตุผลทางด้านมนุษยธรรม ได้แก่ การทำแท้งเนื่องจากการตั้งครรภ์ที่เกิดขึ้นจะเป็นอันตรายต่อสุขภาพของผู้ตั้งครรภ์ การตั้งครรภ์ของหญิงที่ถูกข่มขืน

“...ต้องเพราะว่ากรณีที่เรามีเพศสัมพันธ์กับแฟนแล้วเกิดท้องขึ้นมาเนี่ยมันต้องมีวิธีแก้ไขอย่างอื่นที่ดีกว่าการทำแท้ง...ถ้าอย่างกรณีที่ปัญหาจากการข่มขืนหรือไปตรวจเช็คมาแล้วเด็กไม่สมบูรณ์มีปัญหาเรื่องสุขภาพ การทำแท้งมันก็จำเป็นต้องทำ...”

(บทสัมภาษณ์ ครู B1)

จากบทสัมภาษณ์แสดงให้เห็นถึงทัศนคติของครู B1 ที่มีต่อการทำแท้งได้อย่างชัดเจนว่าครู B1 จะยอมรับต่อการทำแท้งได้ก็ต่อเมื่อมีเหตุผลในเรื่องของการแพทย์หรือเหตุผลในด้านมนุษยธรรมเท่านั้น ถ้าการทำแท้งของวัยรุ่นเกิดขึ้นเพราะความผิดพลาดในเรื่องของการคุมกำเนิดหรือเป็นความผิดพลาดที่เกิดจากการพลั้งเผลอ การเลือกทางออกด้วยวิธีการทำแท้งนั้นเป็นสิ่งที่ไม่ควรจะเลือกเป็นทางออกสำหรับการตั้งครรภ์ไม่พึงปรารถนาของวัยรุ่น ซึ่งแนวคิดในกลุ่มที่มีทัศนคติแบบเป็นกลางเรียกเหตุผลเช่นนี้ว่า “Soft Reasons” เป็นเหตุผลที่มีความจำเป็นน้อยที่จะต้องเลือกทางออกด้วยวิธีการทำแท้ง

“...เมื่อเกิดปัญหานี้ หนึ่งในลักษณะนี้เขาต้องปรึกษาว่าเหตุที่เกิดๆ จากอะไร แล้วเราก็จะมาช่วยกันหาทางแก้ไข ไม่ใช่คิดเองตัดสินใจเองเพราะการทำแท้งมันอันตราย

แต่ถามว่าสมควรให้ทำไหมครูมองว่ามันไม่ควรเพราะว่าชีวิตหนึ่งนะถ้าเกิดขึ้นมาเขาก็มีชีวิตเขาก็ไม่ควรทำ มันเหมือนเป็นการฆ่าชีวิตผู้บริสุทธิ์คนหนึ่งเลย แล้วยังเหมือนเป็นการส่งเสริมให้เด็กปล่อยตัวมากขึ้น...”

(บทสัมภาษณ์ ครู B1)

ทัศนคติที่เกิดขึ้นของครู B1 ได้มีความสอดคล้องกับการศึกษาของภัทรพร ลิตไทย ที่ศึกษาเรื่องความรู้และทัศนคติของผู้ชายไทยต่อการทำแท้ง ผลการศึกษาพบว่า ร้อยละ 100 ผู้ชายไทยยังคงให้คนรักตั้งครรภ์ไม่พึงปรารถนาต่อไป และหากคนรักยังศึกษาอยู่ผู้ชายจะ

ตัดสินใจให้ทำแท้งเพียงร้อยละ 3.4 แต่หากคนรักถูกผู้อื่นข่มขืนและตั้งครรภ์จะตัดสินใจให้ทำแท้งร้อยละ 74.5 แสดงให้เห็นว่าแนวคิดหลักของผู้ชายในสังคมไทย ยังคงคิดว่าการตั้งครรภ์และการรับบทบาทในหน้าที่ “แม่” เป็นภาระและความรับผิดชอบที่ยิ่งใหญ่สำหรับผู้หญิง ถึงแม้ว่าผู้หญิงจะไม่มีควมสมัครใจที่ต้องการจะเป็นแม่ก็ตาม ทำให้อธิบายได้ว่าแนวคิด ค่านิยม และความเชื่อต่างๆ ที่ระบบปิตาธิปไตยได้สร้างขึ้นมากดทับผู้หญิงนั้น ยังคงฝังรากลึกอยู่ในจิตสำนึกของคนในสังคมโดยเฉพาะผู้ชาย

ถึงอย่างไรก็ตาม กลุ่มที่มีทัศนคติแบบเป็นกลางนั้นแม้จะประกาศจุดยืนว่าเป็นกลุ่มแนวคิดที่อยู่กึ่งกลางระหว่างกลุ่มอนุรักษ์นิยมกับกลุ่มเสรีนิยม แต่ถ้าวิเคราะห์จากเหตุผลที่ยอมรับได้และไม่ได้ของกลุ่มนี้ จะเห็นได้ว่าหลักแนวคิดของกลุ่มนี้ก็ยังคงยืนอยู่บนบรรทัดฐานทางด้านศาสนา โดยมองจากการไม่ยอมรับต่อการทำแท้งของผู้หญิงที่ไม่พร้อมจะตั้งครรภ์ ในกรณีที่ผู้หญิงให้เหตุผลเนื่องจากว่ามีบุตรมากพอแล้ว หรือยังไม่ได้แต่งงาน สะท้อนให้เห็นการยึดบรรทัดฐานในเรื่องเพศที่ต้องการจะควบคุมเนื้อตัว ร่างกายรวมทั้งเพศวิถีของผู้หญิงให้อยู่ในกรอบโดยหยิบยกเรื่องของหลักการแพทย์ และหลักการด้านมนุษยธรรมขึ้นมากล่าวอ้าง

2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเกิดทัศนคติของครู

สังคม วัฒนธรรม และผู้หญิงในอุดมคติ

สังคมและวัฒนธรรมที่แบ่งแยกระหว่าง “ผู้หญิง” กับ “ผู้ชาย” นั้น เกิดขึ้นและดำรงอยู่ในสังคมไทยมาอย่างยาวนานจนเกิดเป็นค่านิยมในเรื่องเพศ ซึ่งค่านิยมดังกล่าวได้ถูกใช้เป็นเครื่องมือที่มีบทบาทสำคัญในการสร้างแนวคิดและกรอบในการดำเนินวิถีชีวิตของคนในสังคมทั้งผู้หญิงและผู้ชายเป็นอย่างมาก โดยเห็นได้จากการอบรมสั่งสอนและการเลี้ยงดูระหว่าง “ลูกสาว” และ “ลูกชาย” ที่มีความแตกต่างกัน กล่าวคือ การเลี้ยงดูสำหรับลูกสาวนั้นสังคมไทยจะมีความเข้มงวดในเรื่องของการรักษานวลสงวนตัวมากกว่าในลูกชาย ดังจะเห็นได้จากการอบรมสั่งสอนของครอบครัวครู A1 และครู A2 ที่มีความคล้ายคลึงกันในเรื่องการวางตัวของ “ลูกสาว”

“...คุณพ่อคุณแม่จะสอนแบบคุยกัันทุกอย่างสอนแม้กระทั่งการนอนนะ เพราะคนโบราณเขาจะไม่ให้ลูกสาวนอนหงาย โดยเฉพาะคุณยายจะบอกว่าเด็กวัยรุ่นในช่วงที่กำลังโตนั้น เวลาหลับแล้วจะหลับลึกหลับนาน หลับจนเรียกว่าไม่ระมัดระวังตัวเองเลยแล้วบางที่เวลาผู้ชายขึ้นบ้านเรา เราก็ไม่รู้ว่าเขาจะมาประสงค์ต่อเงินทอง สิ่งของหรือร่างกาย แต่ถ้าเห็นผู้หญิงเนี่ยมีโอกาสที่จะถูก

ข่มขืนได้ง่าย แต่ถ้านอนตะแคงเวลามาจับตัวมาพลิกตัวอะไรต่างๆ เรายังทันรู้สึกตัว...เวลาที่ไปคุยกับผู้ชายก็ต้องคุยตรงข้ามกันนะไม่ใช่ให้หนึ่งโก๊สๆ กันคุยกัน เพราะคุยกันมันอาจจะถูกเนื้อต้องตัวกันถ้าอยู่ตรงข้ามกันมันก็มีช่องว่างทำให้ถูกเนื้อตัวกันได้ยากขึ้น ก็จะช่วยลดความพลั้งเผลอใจได้บ้าง...”

(บทสัมภาษณ์ ครู A1)

“...ส่วนใหญ่จะสอนในเรื่องของการรักนวลสงวนตัว สอนให้รู้จักดูแลตัวเอง ตั้งใจเรียน ช่วยงานครอบครัว...”

(บทสัมภาษณ์ ครู A2)

นอกจากครูทั้ง 2 คนแล้ว ในกรณีนี้ของครู B2 ครู C1 และครู C2 ซึ่งเป็นผู้หญิง เป็นลูกสาวของครอบครัว ต่างได้รับการอบรมสั่งสอนในเรื่องของการวางตัวของผู้หญิงมาในแนวคิดเดียวกันโดยเฉพาะการปลูกฝังแนวคิดและสร้างคุณค่าในเรื่องของความบริสุทธิ์ว่าเป็นสิ่งสำคัญของผู้หญิงไทย

“...เดี๋ยวนี้เด็กผู้หญิงเขาก็ไม่ได้ใส่ใจเรื่องความบริสุทธิ์เหมือนอย่างเราแล้ว เขามองว่าถ้าไม่ใช่เลิกกันไปก็ไม่ใช่ไรเดี๋ยวกินใหม่ก็ได้ ส่วนผู้ชายเขาก็มองว่าเป็นเรื่องธรรมดา ก็ครูเคยถามเขานะว่าเขาถือไหมเขาก็ตอบครูว่า “ไม่ถือหรอกครูเรื่องแบบนี้” ซึ่งแนวคิดตรงนี้นั้นเปลี่ยนไปจากเมื่อก่อนมาก...ครูเชื่อว่าถึงผู้ชายจะบอกไม่คิดแต่จิตใจจริงๆ ลองถามเขาดูจริงๆ เขาก็ถืออยู่นั่นแหละเพียงแต่เขาก็แกล้งทำเป็นยอมรับได้เท่านั้นเอง”

(บทสัมภาษณ์ ครู C1)

“...เพราะสังคมไทยการที่ผู้หญิงไปมีเพศสัมพันธ์กับใครก่อนแต่งงานครูเชื่อว่าคนเขาก็จะมองไม่ดี เพราะฉะนั้นตรงนี้ผู้หญิงก็ไม่ควรจะลืม...”

(บทสัมภาษณ์ ครู B2)

ซึ่งการให้คุณค่าในเรื่องความบริสุทธิ์ของผู้หญิงนั้น สังคมไทยได้รับแนวคิดนี้มาจากวัฒนธรรมตะวันตกเพื่อต้องการควบคุมเพศวิถีของผู้หญิงให้ขึ้นอยู่กับผู้ชายที่เป็นสามีเพียงคนเดียว เพราะผู้หญิงจำเป็นจะต้องสร้างทายาทสืบสกุลให้กับผู้ชาย ดังนั้น ผู้ชายจึงต้องสร้างความมั่นใจให้กับตนเองว่าเด็กที่เกิดขึ้นมานั้นเป็นสายเลือดที่แท้จริงของตนเอง จึงทำให้เกิดการสร้างค่านิยมในเรื่องเพศวิถีของผู้หญิงขึ้นมา ต่างไปจากผู้ชายที่สังคมไม่ได้ให้ความสำคัญในเรื่องของความบริสุทธิ์แต่สังคมให้ความสำคัญกับการเป็นผู้เป็นผู้นำในครอบครัว

“...ไม่ค่อยได้สอนกันเรื่องนี้มากเท่าไร มีแต่จะสอนว่าเราเป็นผู้ชายเราต้องดูแล
ครอบครัว ดูแลพี่ดูแลน้องต้องมีความรับผิดชอบ...”

(บทสัมภาษณ์ ครู B1)

ด้วยแนวคิดของระบบปิตาธิปไตยทำให้การอบรมสั่งสอนระหว่างผู้หญิงและผู้ชาย
แตกต่างกันออกไปอย่างมีนัยยะสำคัญ กล่าวคือ สังคมมีบรรทัดฐานทางเพศอยู่ชุดหนึ่งที่
สอดคล้องและสนับสนุนกันอย่างเป็นระบบ ทำให้บรรทัดฐานทางเพศนี้สามารถสถาปนาตัวเองให้
กลายเป็นความจริงเพียงหนึ่งเดียวหรือเป็นเพศวิถี(Sexuality) ที่สังคมยอมรับได้ รูปแบบเพศวิถีที่
ถือว่าเป็นบรรทัดฐานทางสังคมที่กล่าวนี้ คือ บรรทัดฐานของความเป็นชาย ความเป็นหญิง
ที่สอดคล้องกับสรีระที่ถูกแบ่งออกเป็นผู้ชายและผู้หญิง(สุชาดา รัชกุล, 2541, น. 38)ด้วยมายา
คติที่นำเรื่องของธรรมชาติทางสรีระเข้ามาสร้างให้เกิดความแตกต่างระหว่างหญิงและชายนั้น
ทำให้การรับรู้ของคนในสังคมเชื่อว่า “เพศวิถี” ระหว่างผู้หญิงกับผู้ชายที่มีความแตกต่างกันเป็น
เรื่องที่เหมาะสมและสมควรปฏิบัติตาม

“...ธรรมชาติของผู้หญิงคือมันต้องรักษาวลสงวนตัวอยู่แล้วเพราะมันท้องได้ไง...
ผู้ชายไม่ได้ท้องผู้ชายก็ถือว่าตัวเองสบายไปเลย ไม่ต้องอับอาย จะเปลี่ยน
ค่านิยมก็ไม่ได้เพราะมันเป็นเรื่องของธรรมชาติเข้ามาเกี่ยวข้องด้วยในค่านิยม”

(บทสัมภาษณ์ ครู C1)

“...การที่เป็นแบบนี้คือเขาอาจจะว่าหนึ่งหญิงต้องรักษาวลสงวนตัว แล้วผู้ชายมันก็
คือผู้ชาย ผู้ชายไปทำอะไรมามันก็ไม่ท้อง ไม่เสียหายแต่กับผู้หญิงไม่ใช่ ผู้หญิง
เขาอาจเกิดการท้องได้แล้วมันก็จะป็นปัญหา ตรงนี้เขาเลยต้องสอนให้ผู้หญิง
ต้องดูแลตัวเองในเรื่องนี้มากกว่าผู้ชาย”

(บทสัมภาษณ์ ครู B1)

เห็นได้จากแนวคิดของครูทั้ง 6 คนที่ทางผู้วิจัยได้ไปสัมภาษณ์เกี่ยวกับเรื่อง
การวางตัวและการปฏิบัติตัวของผู้หญิงนั้น สะท้อนให้เห็นแนวคิดกระแสหลักที่นิยมและให้
คุณค่ากับการเป็นผู้หญิงที่ดีต้องรักษาความบริสุทธิ์ ต้องรักษาวลสงวนตัว ต้องไม่แสดงออกทาง
เพศ (ธเนศ วงศ์ยานนาวา, 2545, น. 32) ซึ่งสิ่งเหล่านี้ได้ถูกหล่อหลอมจนเกิดเป็นภาพลักษณ์
ของ “กุลสตรีไทย” ที่ผู้หญิงทุกคนในสังคมไทยควรนำไปเป็นแบบอย่าง

แต่ถึงอย่างไรก็ตาม ประสพการณ์เดิมที่เกิดขึ้นที่อยู่นอกเหนือการอบรมปลูกฝัง
ได้สร้างความแตกต่างหรือสร้างการสนับสนุนต่อแนวคิดที่ได้รับการปลูกฝังมา กล่าวคือ แม้ครูทั้ง
6 คน จะได้รับการปลูกฝังในเรื่องเพศวิถีของผู้หญิงมาคล้อยคลึงกันแต่ด้วยประสบการณ์ชีวิต

ที่แตกต่างกัน จึงทำให้เกิดทัศนคติที่ต่างกันออกไป ในครู A1 ครู B2 ครู C1 ที่มีทัศนคติยอมรับได้ต่อการทำแท้งของวัยรุ่น อาจมีสาเหตุมาจากการมองถึงสภาพและปัจจัยต่างๆ ทางสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป ทำให้เกิดสิ่งเร้าต่างๆ เพิ่มมากขึ้น ซึ่งเกิดทั้งทางด้านสภาพแวดล้อม เช่น ห้องร้องคาราโอเกะ โรงภาพยนตร์ หรือคลิปวิดีโอต่างๆ ที่มีเนื้อหาปลุกเร้าอารมณ์ทางเพศ และเกิดจากทางด้านร่างกายและอารมณ์ของตัวเด็กวัยรุ่นเองที่กำลังอยู่ในช่วงของการเปลี่ยนแปลงทางด้านฮอร์โมนเพศ จึงทำให้เด็กวัยรุ่นในช่วงนี้อยากรู้อยากลอง อยากพิสูจน์ความเป็นผู้ใหญ่ของตนเอง และประกอบกับการให้ความรู้ด้านเพศศึกษาที่หยุดนิ่ง กล่าวคือ เนื้อหาที่มีอยู่เพศศึกษาเป็นความรู้ทางวิชาการที่ขาดการผสมผสานปัญหาที่เกิดขึ้นจริงของวัยรุ่น จึงทำให้วัยรุ่นขาดความสนใจและหันไปหาความรู้นอกห้องเรียนที่ได้จาก อินเทอร์เน็ต เพื่อน รุ่นพี่ ซึ่งโดยส่วนใหญ่แล้วเป็นความรู้ที่ไม่ถูกต้อง ส่งผลให้เด็กตกอยู่ในภาวะเสี่ยงในการเกิดปัญหาดังครมก็ไม่พึงปรารถนาอย่างไม่รู้ตัวซึ่งทางออกที่ครูทั้ง 3 คน เห็นตรงกันคือการทำแท้งเพื่อให้เด็กสามารถกลับเข้ามาอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นปกติอีกครั้ง เพราะการเก็บครมไว้นั้นเปรียบเสมือนเป็นการทำลายอนาคตเด็กทั้งทางด้านการศึกษาและทางด้านสังคม

ประสบการณ์เดิมที่ ครู B1 มีนั้น เป็นประสบการณ์ที่เกิดจากคนใกล้ชิดของครู B1 ต้องประสบปัญหาการตั้งครรภ์ไม่พึงปรารถนาขึ้นและต้องเลือกทางออกด้วยวิธีการทำแท้ง เพราะนอกจากจะเป็นการตั้งครรภ์นอกสมรสแล้วยังเป็นตั้งครรภ์ในฐานะ “นางบำเรอ” จึงทำให้เพื่อนของครู B1 ต้องเลือกทางออกด้วยการทำแท้ง จากประสบการณ์ที่เกิดขึ้นทำให้ครู B1 มองเห็นถึงปัญหาที่ผู้หญิงต้องเผชิญและต้องการทางแก้ไขด้วยตนเองต่อการตั้งครรภ์ที่เกิดขึ้นบนค่านิยมทวิมาตรฐานของสังคม แต่ด้วยหลักทางศาสนาที่ถูกปลูกฝังด้วยเรื่องของเวรกรรมบาปบุญ ส่งผลให้การยอมรับที่มีต่อการทำแท้งของครู B1 นั้น เป็นไปในรูปแบบของการยอมรับแบบมีเงื่อนไขที่ต้องสามารถรองรับด้วยด้านการแพทย์และด้านมนุษยธรรม

ซึ่งแตกต่างจากการรับรู้ประสบการณ์เดิมของครู A2 ที่ส่งผลสนับสนุนแนวคิดกระแสหลักในเรื่องการรักษานวลสงวนตัว การที่ครู A2 เคยประกอบอาชีพเป็นนักรังสีเทคนิค ทำให้พบเห็นสภาพผู้หญิงที่ตกเลือดจากการทำแท้งว่ามีความเสี่ยงต่อการเสียชีวิตมาก และหลักทางศาสนายังสอนให้มนุษย์รู้จักคุณค่าของชีวิตทั้งของตนเองและผู้อื่นนั้น จึงทำให้ครู A2 มีทัศนคติต่อการทำแท้งในด้านลบ เนื่องจากมองว่าการทำแท้งเป็นการฆ่าชีวิตผู้บริสุทธิ์และยังเป็นความเสี่ยงที่ผู้หญิงไม่จำเป็นจะต้องเผชิญถ้าหากอยู่ในกรอบของวัฒนธรรมอันดีงาม เช่นเดียวกับแนวคิดของครู C2 ที่หลักศาสนาคริสต์สอนให้เห็นคุณค่าและความสำคัญกับการเกิด ส่งผลให้ทัศนคติที่ครู C2 มีต่อการทำแท้งว่าเปรียบเสมือนเป็นการฆ่าชีวิตผู้บริสุทธิ์ที่เขาสมควรจะมีโอกาสลืมตาขึ้นมาดูโลก

ดังจะเห็นว่านอกจากประสบการณ์เดิมจะมีอิทธิพลต่อการเกิดทัศนคติแล้ว หลักคำสอนทางศาสนาเป็นอีกหนึ่งองค์ประกอบที่สำคัญในการเกิดทัศนคติต่อการทำแท้งเช่นกัน

ค่านิยมทวิมาตรฐานกับบทบาททางเพศ

ในสังคมที่เกิดขึ้นและดำรงอยู่นั้นต่างต้องมีกฎระเบียบ ข้อบังคับ หรือมาตรฐานในการปฏิบัติตัวของคนที่ดำรงอยู่ในสังคมเกิดขึ้นเสมอ ซึ่งกฎระเบียบและมาตรฐานต่างๆ ที่ถูกสร้างขึ้นในสังคมนั้นเรียกว่า “บรรทัดฐาน” บรรทัดฐานทางสังคมที่เกิดขึ้นเป็นสิ่งที่ทุกคนต้องปฏิบัติตามและถ้าคนในสังคมไม่ปฏิบัติตามบรรทัดฐานที่ถูกสร้างขึ้น บุคคลนั้นจะได้รับการลงโทษจากสังคมตั้งแต่การตักเตือน การประณาม การรังเกียจ และการถูกกันออกจากสังคม

บรรทัดฐานทางสังคมที่เกิดขึ้นได้แบ่งคนออกเป็น 2 เพศสภาพ ที่มีลักษณะแบบเป็นคู่ขั้วตรงข้าม (Binary opposition) คือ ชาย และ หญิง การแบ่งเพศสภาพแบบชายหญิงนี้ ยังมีการให้คุณค่ากับด้านหนึ่งมากกว่าอีกด้านหนึ่งเสมอ (สิรินุช เสงี่ยมศักดิ์, 2548, น. 34) ส่งผลให้คนในสังคมปฏิบัติต่อผู้หญิงและผู้ชายแตกต่างกัน จนทำให้เกิดเป็นค่านิยมทวิมาตรฐานขึ้นในสังคมกล่าวคือ สังคมมักให้คุณค่ากับเพศชายมากกว่าเพศหญิง ตั้งแต่ด้านการศึกษาที่ในอดีตผู้ชายจะได้โอกาสทางการศึกษามากกว่าผู้หญิง แม้ในปัจจุบันผู้หญิงกับการศึกษาไม่ได้เป็นเรื่องที่โดนกีดกันแล้ว แต่ด้านการทำงานผู้หญิงก็ยังคงความเสียเปรียบในด้านความน่าเชื่อถือ นั่นเป็นเพราะว่าความรู้สึกของคนในสังคมเชื่อว่าความเป็นผู้หญิงถูกสร้างให้ผูกติดกับการใช้อารมณ์มากกว่าการใช้เหตุผล จึงทำให้ผู้หญิงต้องกระจุยตัวทำงานที่ต้องรองรับฟังคำสั่ง หรือเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการบริการ เช่น ประชาสัมพันธ์ พยาบาล เป็นต้น

โดยเฉพาะในเรื่องของเพศวิถี ในสังคมระบบปิตาธิปไตยได้เอื้อประโยชน์ให้กับผู้ชายมากกว่าผู้หญิงอย่างเห็นได้ชัดเจน ด้วยเพราะสังคมเชื่อว่าเรื่องเพศสัมพันธ์กับผู้ชายนั้นเป็นเรื่องของธรรมชาติ ดังนั้น การที่ผู้ชายเลือกจะมีเพศสัมพันธ์ก่อนการแต่งงานนั้น สังคมจึงมองว่าเป็นเรื่องปกติที่เป็นธรรมชาติของผู้ชายที่ต้องการหาทางปลดปล่อยอารมณ์ทางเพศ สำหรับผู้หญิงแล้วนั้นสังคมคาดหวังให้ผู้หญิงเป็นเพียงที่รองรับอารมณ์ทางเพศของผู้ชาย และสังคมยังแบ่งแยกผู้หญิงที่ดีว่าต้องไม่แสดงออกถึงความต้องการทางเพศ ต้องรู้จักรักษานวลสงวนตัว ต้องใช้ในระบบผัวเดียวเมียเดียว (ธเนศ วงศ์ยานนาวา, 2545, น. 32) แต่ถ้าผู้หญิงไม่ทำตามที่สังคมคาดหวังไว้ ผู้หญิงจะถูกจัดให้กลายเป็นผู้หญิงไม่ดี เป็นผู้หญิงใจแตก เป็นผู้หญิงที่ไม่ควรแต่งงานด้วย การที่สังคมเอื้อประโยชน์ทางเพศให้กับผู้ชายและกำหนดบทบาทของผู้หญิงให้เป็นเพียงเครื่องรองรับอารมณ์จึงให้ผู้ชายฉวยโอกาสกับผู้หญิงในเรื่องของความสัมพันธ์ทางเพศ

“...ผู้ชาย 12 13 เนี่ยฮอริโมนเพศมันเริ่มหลังแล้วผู้ชายเขาจะมีความอ่อนไหวต่อเรื่องเพศมากกว่าผู้หญิง ผู้หญิงอาจจะรู้สึกบ้างถึงความต้องการแต่ผู้หญิงบางคนยังคงมีความอายคอยรั้งไว้อยู่ ส่วนผู้ชายไม่ใช่พอหมายตาใครแล้วเดียวซัดก็ตามจับเพื่อจะได้เป็นแฟน นี่คือความที่สังคมเปิดโอกาสให้ผู้ชายได้แสดงออกในเรื่องนี้ได้อย่างเต็มที่มากกว่าผู้หญิง...”

(บทสัมภาษณ์ ครู A2)

“ผู้ชายก็อย่างที่บอกเป็นเรื่องของธรรมชาติที่ผู้ชายจะมีอารมณ์ทางเพศไวกว่าผู้หญิง...ด้วยค่านิยมก็ได้ถูกปลูกฝังจากรุ่นสู่รุ่น จนทำให้ผู้ชายได้ใจกับการเอาเปรียบผู้หญิงในเรื่องเหล่านี้ แล้วสำหรับผู้หญิงเองมักจะต้องตกเป็นเหยื่อเพราะความรัก เพราะคิดไปว่าเขารักตัวเองแต่สุดท้ายพอต้องขึ้นมาเขาก็ทอดทิ้ง แล้วก็ต้องมาเสียอนาคต เสียสุขภาพจิต ครูเลยอยากให้ผู้หญิงรักตัวเองให้มากกว่านี้”

(บทสัมภาษณ์ ครู C1)

เห็นได้ว่าสังคมได้สร้างมุมมองเรื่องเพศสัมพันธ์ในผู้หญิงและผู้ชายแตกต่างกัน คือผู้ชายมองและให้ค่ากับเรื่องเพศสัมพันธ์เป็นเพียงความสนุก ความสนุกสนานในเพศวิถี แต่สำหรับผู้หญิงมองและให้ค่ากับเรื่องเพศสัมพันธ์ในฐานะครอบครัว ความรัก และด้วยค่านิยมในการกำหนดการเป็นผู้หญิงที่ดีและไม่ดีนั้น ทำให้ผู้หญิงต้องปกป้องตนเองจากคนรักด้วยการไม่ป้องกันตนเองในการมีเพศสัมพันธ์ เนื่องจากค่านิยมที่เชื่อกันว่าการที่ผู้หญิงรู้จักใช้ยาคุมกำเนิดหรือรู้จักใช้ถุงยางอนามัย จะกลายเป็นผู้หญิงที่มีความซ้ำของในเรื่องเพศสัมพันธ์ ซึ่งตรงกับภาพลักษณ์ของการเป็นผู้หญิงไม่ดีที่สังคมกำหนดไว้ จึงทำให้ผู้หญิงอายที่จะหาทางป้องกันตนเองจากการมีเพศสัมพันธ์และปัญหาที่ตามมาจากการมีเพศสัมพันธ์โดยไม่ป้องกัน คือปัญหาการตั้งครรภ์ไม่พึงปรารถนาและตามด้วยปัญหาทำแท้ง

“...ผลที่ตามมาจากการกระทำดังกล่าวก็คือ การตั้งครรภ์และก็ต้องไปทำแท้งถามว่าตอนนี้สถานที่ทำแท้งยังไม่ถูกกฎหมายอยู่แล้ว ต้องทำอย่างหลบๆ ซ่อนๆ...เสี่ยงต่อการเสียชีวิต และนอกจากปัญหาการตั้งครรภ์แล้วปัญหาในเรื่องของโรคที่ติดต่อกันมาพร้อมกับเรามีเพศสัมพันธ์ก็มีอันตรายมากพอกัน...”

(บทสัมภาษณ์ ครู A1)

“...ครูไม่เห็นด้วยเลยนะกับการมีเพศสัมพันธ์โดยไม่ป้องกัน เพราะจริงๆ แล้วเธอต้องรู้จักป้องกันตัวเอง เธอต้องคิดก่อนว่าถ้าผู้ชายคนนี้เขายังยุ่งกับเธอได้เขาก็ไปยุ่งกับคนอื่นได้ เมื่อเขายุ่งกับคนอื่นโอกาสที่จะติดเชื้อมีสูง แล้วแน่ใจหรือว่า

เขาจะไม่เอาเชื้อโรคมาติดเธอด้วย แล้วก็ยังเรื่องการตั้งครรภ์อีกที่จะเป็นปัญหาตามมา...”

(บทสัมภาษณ์ ครู A2)

“...เป็นความเสี่ยงนะ หนึ่งในความเสี่ยงในเรื่องโรคติดต่อต่างๆที่อาจมาพร้อมกับ การมีเพศสัมพันธ์โดยไม่ป้องกัน เช่น โรคเอดส์...สองอาจเกิดปัญหามีท้อง...”

(บทสัมภาษณ์ ครู B1)

“...มันไม่ดีอยู่แล้ว มันไม่ใช่แค่จะทำให้ท้องได้อย่างเดียวนะ มันมีโรคเอดส์ โรคอะไรมันก็ตามมาเยอะแยะไปหมด เพราะโรคทางเพศสัมพันธ์มันไม่ใช่จะมีเฉพาะแต่โรคเอดส์อย่างเดียว ซึ่งเด็กเขามักจะไม่ใส่ใจตรงนี้นะ...”

(บทสัมภาษณ์ ครู B2)

“ตรงนี้นั้นเป็นเรื่องที่น่าคิดนะ แล้วมันเป็นอะไรที่ไม่อยากให้เกิดขึ้นอย่างมากมาย แต่ปัญหาแบบนี้มันก็เกิดขึ้นกับอีกหลายคน เพราะการที่เราไปมีเพศสัมพันธ์แล้ว เราไม่ป้องกัน มันเป็นเรื่องของความเสี่ยงนะที่เด็กเขาอาจจะท้องได้ แล้ว นอกจากจะท้องแล้วยังมีปัญหาเรื่องโรคติดต่อต่างๆ ตามมาอีกมากจากความไม่รับผิดชอบตรงนี้...”

(บทสัมภาษณ์ ครู C1)

“มันก็จะเกิดปัญหาต่างๆ ตามมา นี่ยังไรครูถึงบอกว่าเราสมควรที่จะให้ความรู้กับเขาในเรื่องนี้ คือ เรื่องเกี่ยวกับการมีเพศสัมพันธ์โดยไม่ป้องกัน เราต้องให้เขารู้ว่าจะมีอันตรายอะไรบ้างที่จะเกิดขึ้นกับตัวเขา...”

(บทสัมภาษณ์ ครู C2)

จากทัศนคติของครูทั้ง 6 คนที่มีต่อการมีเพศสัมพันธ์โดยไม่ป้องกันนั้น แสดงให้เห็นถึงความเสี่ยงในเรื่องของการตั้งครรภ์ เรื่องของโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ เรื่องของโรคเอดส์ ความเสี่ยงที่ผู้หญิงต้องเผชิญนั้น มีสาเหตุมาจากค่านิยมทวิมาตรฐานในเรื่องเพศวิถีที่เกิดขึ้นในสังคมไทยที่ฝังลึกและแฝงเร้นอยู่ในกระบวนการความคิดและความเชื่อของคนในสังคมมาอย่างยาวนาน

การแก้ไขที่ดีที่สุด คือ สังคมจำเป็นต้องสร้างกระบวนการทัศนที่ถูกต้องเกี่ยวกับเรื่องเพศสัมพันธ์ อันได้แก่การสร้างความรู้ความเข้าใจในเรื่องการมีเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัยและเหมาะสม สร้างทัศนคติที่ดีต่อการใช้ถุงยางอนามัยและให้ความรู้ที่ถูกต้องชัดเจนต่อการใช้ยาคุมกำเนิด ให้กับคนในสังคมโดยเฉพาะวัยรุ่นที่เป็นกลุ่มเสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์ที่ไม่ปลอดภัย

“...เราต้องมองว่าการให้ความรู้กับเด็กผู้ชายในเรื่องนี้ถือว่าเป็นเรื่องที่สำคัญมาก มันเป็นเหมือนการป้องกันในขั้นตอนแรกเพราะเราไม่รู้หรือว่าเขาจะไปมีอะไรกันตอนไหน แต่ถ้าผู้ชายรู้จักใช้ถุงยางปัญหาเรื่องการตั้งครรภ์โดยไม่ตั้งใจก็อาจจะเกิดขึ้นน้อยลงเพราะรู้จักการป้องกันที่ถูกต้องแล้ว อย่างในกรณีที่ผู้ชายไปมีเพศสัมพันธ์กับคู่นอนหลายคนด้วยแล้ว การใช้ถุงยางครูดิคว่ามันยังช่วยป้องกันโรคติดต่อจากเพศสัมพันธ์ได้ด้วย...”

(บทสัมภาษณ์ ครู A1)

“...สิ่งที่ดีนะที่จะให้ความรู้กับเด็กเขาในเรื่องนี้ เพราะถึงอย่างไรเขาก็ต้องมีเพศสัมพันธ์กันอยู่แล้ว แต่ถ้าเขามีความรู้จากตรงนี้นั้นก็อาจทำให้ปัญหาต่างๆ ที่จะตามมาลดลง เช่น ปัญหาเรื่องการท้องก็จะน้อยลงแล้วเด็กผู้หญิงก็ไม่ต้องไปทำแท้งให้เกิดอันตรายกับชีวิตตัวเอง และยังป้องกันในเรื่องของโรคเอดส์ และโรคติดต่อต่างๆ เพราะถ้าไม่ใช้ถุงยางอนามัยมันก็อาจทำให้เกิดภาวะเสี่ยงต่อสุขภาพทางเพศของทั้งผู้หญิงและผู้ชายได้”

(บทสัมภาษณ์ ครู C1)

“...การให้ยาคุมกำเนิดมันก็เป็นอีกหนึ่งวิธีที่จะป้องกันไม่ให้ตั้งครรภ์ได้ แต่ยาคุมทุกชนิด เมื่อทานมากเกินไปมันก็ย่อมจะมีผลข้างเคียงหรือผลเสียตามมา เราก็ต้องชี้แจงให้เด็กเขารับรู้ เพื่อที่เขาจะได้เลือกกว่าตัวเองจะป้องกันตัวเองในรูปแบบใด”

(บทสัมภาษณ์ ครู C2)

“...การให้ความรู้กับเด็กผู้หญิงในเรื่องการให้ยาคุมกำเนิด ถือว่าเป็นเรื่องที่จำเป็นนะ เราต้องให้ความรู้เขาอย่างถูกต้องเพื่อที่เขาจะได้ป้องกันตัวเองได้อย่างถูกต้อง...”

(บทสัมภาษณ์ ครู A2)

นอกจากการให้ความรู้เกี่ยวกับการมีเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัยให้แก่วัยรุ่นแล้ว การสร้างทัศนคติที่ถูกต้องและเหมาะสมเกี่ยวกับบทบาททางเพศของผู้หญิงและผู้ชายให้แก่วัยรุ่นเป็นอีกหนึ่งปัจจัยที่สำคัญในการที่จะช่วยลดปัญหาการทำแท้งที่จะเกิดขึ้นอนาคตได้ในแผนพัฒนาสตรีในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ.2550-2554) ได้มีการกำหนดยุทธศาสตร์การเสริมสร้างและปรับเปลี่ยนเจตคติในสังคมไทย โดยมียุทธศาสตร์ย่อย 5 ประเด็น หนึ่งในประเด็นที่สำคัญในการที่จะปรับเปลี่ยนเจตคติในสังคมไทย คือ

การเสริมสร้างเจตคติด้านความเสมอภาคระหว่างหญิงและชายให้เกิดขึ้นแก่สังคมไทย โดยประสานความร่วมมือระหว่างครอบครัว สถานศึกษา สถาบันศาสนา และสื่อในการปลูกฝังค่านิยมที่ถูกต้องเหมาะสม

“...มันต้องเริ่มกันตั้งแต่การอบรมสั่งสอนและการเลี้ยงดูที่ถูกต้องในเรื่องนี้จากทางบ้านก่อน คือ คนเป็นพ่อเป็นแม่ต้องดูแลลูกอย่างใกล้ชิดแล้วพยายามสอนเขาให้รู้จักการให้เกียรติและมีความรับผิดชอบต่อตัวเองและเพื่อนต่างเพศ สอนให้เขารู้จักหักห้ามใจกับเรื่องที่มีมันไม่สมควร เมื่อเขาเข้าใจพื้นฐานตรงนี้แล้ว การที่เราจะไปปลูกฝังเพิ่มเติมมันก็เป็นเรื่องง่ายขึ้น...”

(บทสัมภาษณ์ ครู C2)

“...เราปรับเปลี่ยนให้ผู้ชายหันมาใส่ใจให้รู้จักผิดชอบกับการกระทำของตัวเองมันก็น่าจะช่วยได้ เพราะเดี๋ยวนี้อย่างที่ครูบอกผู้ชายเขาไม่แคร์ ไม่สนใจ เพราะว่าเขาไม่ได้เป็นฝ่ายเสียหายเหมือนผู้หญิง เพราะฉะนั้นตรงนี้เลยทำให้ความรับผิดชอบของผู้ชายเขามีน้อยลง แล้วก็มามักง่ายกับผู้หญิง...”

(บทสัมภาษณ์ ครู C1)

“...เราต้องปรับเปลี่ยนบทบาทของทั้งผู้หญิงและผู้ชาย ในรูปแบบที่เราจะสร้างคุณค่าให้เคารพและให้เกียรติซึ่งกันและกัน ไม่ใช่ผู้ชายจะมาหาโอกาสจากความรักของผู้หญิง แบบถ้ารักต้องตกเป็นของเรานะแบบนี้มันไม่สมควร ผู้ชายควรจะต้องคิดและให้เกียรติกันและกันมากกว่านี้ แต่ถ้าจะมีอะไรกันจริงๆ ผู้ชายก็ควรจะช่วยผู้หญิงป้องกันนะ ที่จริงการที่ผู้ชายใส่ถุงยางอนามัยนอกจากจะป้องกันไม่ให้เกิดการตั้งครรภ์ได้แล้ว ยังช่วยลดภาวะความเสี่ยงต่อการติดโรคได้อีก...”

(บทสัมภาษณ์ ครู A2)

เรื่องของทัศนคติที่มีต่อบทบาททางเพศของหญิงและชายนั้นเป็นเรื่องที่มีความสำคัญมาก เพราะเมื่อคนในสังคมเข้าใจและรับรู้ถึงบทบาทของตนเองอย่างถูกต้องและเหมาะสม การประพฤติปฏิบัติที่เกิดขึ้นจะเป็นไปด้วยความเคารพและให้เกียรติแก่กันระหว่างเพศหญิงและเพศชาย สอดคล้องกับแนวคิดและทฤษฎีการรับรู้ของ ลักขณา สิริวัฒน์ (2545, น. 150) กล่าว การรับรู้มีความสำคัญต่อการเรียนรู้ที่จะพัฒนามาเป็นทัศนคติและถูกถ่ายทอดออกมาเป็นพฤติกรรมในที่สุด

วาทกรรม “ทำแท้งเสรี” กับการแก้ไขกฎหมายทำแท้ง

สังคมไทยกับการทำแท้งนั้น เป็นสิ่งที่มีปรากฏให้เห็นมาอย่างยาวนาน ซึ่งข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเรื่องนี้ได้ปรากฏอยู่ในกฎหมายตราสามดวงที่มีอยู่ด้วยกัน 2 บท คือ บทพระอัยการลักษณะผิดเมียที่เกี่ยวกับการฆ่าเด็กในครรภ์มารดาตามมาตรา 10 และมาตรา 15 เป็นกฎหมายที่ไม่มีการบัญญัติว่าด้วยความผิดฐานทำให้แท้งลูกโดยตรงและไม่เอาผิดผู้หญิงที่ทำให้ตนเองแท้งลูก และอีกบทหนึ่งอยู่ในหมวดของพระอัยการทาสของกฎหมายตราสามดวงมาตรา 94 ซึ่งแบ่งกำหนดการตั้งครรภ์ออกเป็น 2 ช่วง คือ ในสามเดือนแรกเรียกว่า “เซตรักษาท้อง” ช่วงที่สองจากสามเดือนจนครบกำหนดเรียกว่า “ทศมาส” ซึ่งในช่วงนี้ไม่ว่าการคลอดที่เกิดขึ้นจะส่งผลให้เด็กมีชีวิตรอดหรือตายนั้น ทางกฎหมายให้ถือว่าเป็นการคลอดทั้งสิ้น(ผาสุก พงษ์ไพจิตร, 2545, น. 46) เห็นได้ว่าสังคมไทยในอดีตนั้นมองผู้หญิงในฐานะปัจเจกชน ที่รัฐต้องเคารพสิทธิขั้นพื้นฐานของบุคคลที่จะกระทำการใดกับเนื้อตัวร่างกายของตนเองนั้นรัฐไม่มีสิทธิที่จะเข้ามาเกี่ยวข้องตราบทที่ไม่สร้างความเดือดร้อนให้ผู้อื่นที่อยู่ร่วมในสังคมเดียวกัน(วารุณี ภูริสินสิทธิ์, 2545, น. 61)

ในกฎหมายจารีตประเพณีของไทยได้ปรากฏข้อมูลอันเป็นที่น่าสนใจเกี่ยวกับการยกประโยชน์ให้ผู้หญิงที่ตั้งครรภ์ไว้ดังนี้

1. การตั้งท้องของหญิงทุกๆ คนนั้น ไม่ว่าจะเป็นผู้ดีหรือไพร่ เป็นไทหรือเป็นทาสจะท้องได้ก็ต่อเมื่อมีเพศสัมพันธ์กับผู้ชายเท่านั้น ดังนั้น ผู้ชายที่เป็นพ่อต้องรับผิดชอบ ดูแลเอาใจใส่เป็นธุระต่อการตั้งท้องของผู้หญิงให้ผู้หญิงมี ความพร้อม ทั้งกายและใจในการจะเป็นแม่เด็ก

2. ถ้าผู้ชายที่เป็นพ่อไม่สนใจดูแล ทอดทิ้งจนผู้หญิง ขาดความพร้อม จะด้วยเหตุผลใดๆ ก็ดีแล้วผู้หญิงต้องไปทำแท้ง กฎหมายถือว่าเป็นการคลอดแล้วเด็กตาย ในกรณีที่ผู้หญิงเป็นเมียทาส ให้ปรับสถานภาพเป็น เมียไท ค่าตัวในการขายเป็นทาสทั้งหมดไม่ต้องชดใช้อีก(ผาสุก พงษ์ไพจิตร, 2545, น. 46)

จากข้อความข้างต้นแสดงให้เห็นว่าจารีตดั้งเดิมของไทย แท้จริงแล้วผู้หญิงมีอำนาจในการตัดสินใจเกี่ยวกับสิทธิในเนื้อตัวร่างกายของตนเองได้อย่างมีอิสระ รัฐให้อำนาจในการตัดสินใจของผู้หญิงโดยให้ผู้หญิงพิจารณาถึงความพร้อมหรือไม่พร้อมในการจะเก็บครรภ์ไว้ด้วยตนเอง แต่แนวคิดดังกล่าวได้รับการเปลี่ยนแปลงไปเมื่อประเทศไทยนำความศิวิไลซ์ทางกฎหมายจากต่างประเทศเข้ามาประยุกต์ใช้กับสังคมไทย ดังที่ กฤตยา อาชวนิจกุล ได้เคยกล่าวไว้ในการสัมมนาระดับชาติเรื่อง “ทางเลือกของผู้หญิงที่ตั้งท้องเมื่อไม่พร้อม ภาค 2 ตอน ร่วมกันสร้างทางเลือกให้หลากหลาย” ว่า ในสังคมหลายแห่งไม่ใช่เฉพาะในประเทศไทย

การตัดสินใจทำแท้งเป็นเรื่องซึ่งผู้หญิงจะตัดสินใจเอง ในอดีตนั้นกฎหมายลักษณะผัวเมียของเรา จะไม่มีการเอาผิดผู้หญิงที่ทำแท้ง ซึ่งภาษาศาสตร์ก่อนเรียกว่า “รีดลูก” แต่กฎหมายมาเอาผิดกับผู้หญิงที่ทำแท้งหลังจากที่เราได้รับความศิวิไลซ์แล้วรับเอากรอบวิธีคิดแบบตะวันตกเข้ามา

ทำให้มีการยกเลิกกฎหมายลักษณะผัวเมีย แล้วบังคับใช้กฎหมายลักษณะอาญาร.ศ.127 ซึ่งได้แนวคิดมาจากกฎหมายของเยอรมัน โดยกฎหมายฉบับนี้ได้มีการกำหนดโทษฐานทำให้แท้งลูกไว้ในมาตรา 260-264 ไม่มีบทยกเว้นโทษในทุกกรณี แต่ก็ได้มีการปรับปรุงบทบัญญัติเกี่ยวกับความผิดฐานทำให้แท้งลูกในปีพ.ศ. 2500 โดยยกเว้นความผิดของการทำแท้งไว้ 2 กรณี คือ เมื่อมีความจำเป็นเนื่องจากสุขภาพของหญิงและเมื่อครรภ์นั้นเกิดจากการถูกข่มขืน และบังคับใช้มาจนถึงปัจจุบันนี้

แม้ทางสังคมจะมีการออกกฎหมายกำหนดโทษเกี่ยวกับการทำแท้ง แต่เป็นที่เห็นได้ชัดว่าสถานการณ์การลักลอบทำแท้งในประเทศไทยไม่ได้ลดจำนวนลง จากผลวิจัยของตัวแทนเยาวชนจากเวทีสิทธิเด็ก พบว่า ปัญหาวัยรุ่นท้องไม่พร้อมมีเพิ่มมากขึ้น โดยแม่ที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี มีถึง 80,000 คนในปี 2551 นำไปสู่การทำแท้งซึ่งพบถึงร้อยละ 46.8 และด้วยการออกกฎหมายที่ให้การทำแท้งเป็นความผิดทางอาญานั้น ทำให้ผู้หญิงที่มีปัญหาการตั้งครรภ์ไม่พึงปรารถนาหาวิธีการทำแท้งนั้นด้วยตนเอง เช่น การกินยาร้อน การบีบนิ้ว การทุบท้อง การสวนยาเข้าโพรงมดลูกหรือการเหน็บยามักถูกเลือกใช้เป็นทางออกสำหรับผู้หญิงที่ตั้งครรภ์ไม่พึงปรารถนา โดยตัวยาทาใช้นั้นเรียกว่า ไซโตเทก ซึ่งปัจจุบันเปลี่ยนชื่อเป็นอาร์ยู 486 ซึ่งตัวยานี้เป็นยารักษาโรคกระเพาะชนิดหนึ่งเมื่อทานเข้าไปนอกจากจะรักษาอาการของโรคกระเพาะแล้วยาชนิดนี้ยังออกฤทธิ์ที่มดลูกซึ่งส่งผลให้มดลูกเกิดการบีบรัดตัวจึงมีคนนำมาใช้เพื่อการทำแท้ง (ไพโรจน์ บุญศิริคำชัย, 2552, น. 52) ซึ่งการทำแท้งที่เกิดขึ้นหรือการหาวิธีการทำแท้งนั้น ผู้หญิงที่ประสบปัญหาจะขอคำปรึกษาจากเพื่อนสนิทหรือกลุ่มบุคคลใกล้ชิดที่อาจจะขาดความรู้ที่ถูกต้องหรือวิธีการที่ปลอดภัยในการทำแท้ง ส่งผลให้ผู้หญิงต้องนำชีวิตตนเองเข้าไปเสี่ยงต่ออันตรายจากเหตุโดยไม่จำเป็นถ้าหากสังคมตระหนักถึงปัญหาและสถานการณ์ในชีวิตของผู้หญิงที่ต้องเผชิญกับการตั้งครรภ์ไม่พึงปรารถนาอย่างแท้จริง

อันตรายที่เกิดจากการทำแท้งเถื่อนนั้นได้มีหลายหน่วยงานที่ตระหนักถึงความเสี่ยงในสุขภาพทางด้านร่างกายและจิตใจอันจะเกิดแก่ผู้หญิง จึงได้มีการผลักดันให้เกิดการแก้ไขทางด้านข้อกฎหมายที่เกี่ยวกับการทำแท้งมาโดยตลอด แต่คนในสังคมถูกครอบงำทางความคิดด้วยวาทกรรม “ทำแท้งเสรี” ที่พลตรีจำลอง ศรีเมือง ได้เป็นผู้นำมาใช้เรียกการแก้ไขกฎหมายเกี่ยวกับการทำแท้งที่จะเกิดขึ้นในสังคมไทยขณะนั้น ว่าการแก้ไขกฎหมายดังกล่าวเปรียบเสมือน

เป็นการแก้ไขกฎหมายให้มีการทำแท้งเสรีเกิดขึ้นในสังคมไทย จึงทำให้เกิดกระแสการต่อต้าน การแก้ไขกฎหมายดังกล่าวขยายออกไปในวงกว้าง ซึ่งวาทกรรมดังกล่าวยังคงถูกถ่ายทอดและผลิตซ้ำทางความคิดในเรื่องของการทำแท้งเสรีมาจนปัจจุบัน สะท้อนให้เห็นได้จากทัศนคติของครู ที่มีการขัดแย้งทางความคิดในเรื่องระหว่างการยอมรับการทำแท้งกับการยอมรับให้มีการแก้ไขกฎหมายเกี่ยวกับการทำแท้ง กล่าวคือ แม้ในทัศนคติของครูโดยส่วนใหญ่จะยอมรับและเห็นด้วย ต่อการเลือกทางออกของเด็กวัยรุ่นที่ตั้งครรภ์ไม่พึงปรารถนาด้วยวิธีการทำแท้ง แต่ครู 5 คนจาก 6 คน ต่างไม่เห็นด้วยและไม่ต้องการให้มีการแก้ไขกฎหมายเกี่ยวกับการทำแท้งที่จะเอื้อประโยชน์ ให้ผู้หญิงสามารถทำแท้งได้ในกรณีเกิดการตั้งครรภ์ไม่พึงปรารถนาขึ้น

“ครูไม่เห็นด้วยนะกับการทำแท้งแบบถูกกฎหมาย นอกจากเป็นกรณีที่ผู้หญิง วิกฤตแล้วถูกกระทำซ้ำเรา ซึ่งเขาเลี้ยงลูกเขาเองไม่ได้อยู่แล้วและเขาก็ไม่มี รายได้จะเอาเงินจากไหนมาเลี้ยงเด็กที่จะเกิดขึ้นมา ครูถือว่ากฎหมายการทำแท้ง ข้อนี้เป็นที่ยอมรับได้สำหรับครูนะ...”

(บทสัมภาษณ์ ครู A2)

“...ยังไม่เห็นด้วยนะแม้กฎหมายจะเปลี่ยนโดยเพิ่มให้ทำแท้งเมื่อไม่พร้อมได้ก็ตาม เพราะอย่างที่ว่าถ้าตัวเราไม่มีการฝึกให้ตัวเรามีความรับผิดชอบแล้วสิ่งที่มันเกิดขึ้นมามันเป็นปัญหามันก็จะเกิดขึ้นอยู่เรื่อยๆ แล้วถ้าปัญหาที่มันเกิดขึ้นมันมาจาก ความต้องการของตัวเองที่อยากมีเพศสัมพันธ์ แล้วมาแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น โดยการทำแท้งแบบนี้มันเหมือนกับเป็นการทำบาป”

(บทสัมภาษณ์ ครู B1)

“ถ้าเปลี่ยนโดยการเพิ่มให้หญิงที่ไม่พร้อมสามารถทำแท้งได้ ครูมองว่าถ้าออก กฎหมายนี้ออกมาแล้วมันเหมือนเป็นการเปิดทางให้ผู้หญิงไม่ต้องระวังตัวอะไร เลย เหมือนกับเป็นการเปิดช่องทางให้ปล่อยตัวปล่อยใจมากขึ้น แต่ถ้าเป็นใน กรณีที่ถูกออกมาแล้วพิการหรือถูกข่มขืน อันนี้ครูยอมรับนะแต่ถ้าทำแท้งเสรีครูไม่ ค่อยจะเห็นด้วยเท่าไร มันจะกลายเป็นเด็กในสังคมไทยวันๆ คิดถึงแต่เรื่อง

เพศสัมพันธ์ ไม่ต้องกลัวปัญหาอะไรแล้วเพราะทำแท้งที่ไหนก็ได้มันเป็นเรื่องถูก กฎหมาย และมันจะทำให้เด็กเกิดความมั่งง่ายมากขึ้น”

(บทสัมภาษณ์ ครู B2)

“ครูไม่เห็นด้วยนะถ้าจะให้มีการออกกฎหมายมาว่าให้ทำแท้งได้ในกรณีที่ไม่พร้อม...ไม่ว่าคุณจะไม่พร้อมหรือไม่พร้อมคุณก็ต้องรับหน้าที่แม่ในกรณีที่คุณทำให้เขาเกิดขึ้นมาแล้ว และครูมองว่าถ้าเราเพิ่มกฎหมายข้อนี้เข้าไปนั้นมันเหมือนจะเป็นการส่งเสริมให้ผู้หญิงไม่ต้องระวังตัวเองในเรื่องเพศสัมพันธ์โดยแล้วสังคมไทยมันจะแย่กว่านั้นะ”

(บทสัมภาษณ์ ครู C1)

“...ไม่เห็นด้วยถ้าจะมีการแก้ไขเพิ่มเติมในกรณีที่ผู้หญิงสามารถทำแท้งได้ถ้าไม่พร้อม เพราะมันเป็นเหมือนการส่งเสริมให้สังคมต่ำลง ทำให้ผู้หญิงและผู้ชายไม่มีความรับผิดชอบมากขึ้น เขาจะรู้สึกว่าเรื่องทำแท้งเป็นเรื่องธรรมดาเหมือนไปรักษาโรคๆ หนึ่งเท่านั้น ครูว่าเราน่าจะมาหาทางร่วมแก้ไขปัญหาดังนี้กันดีกว่า จะส่งเสริมให้สังคมยอมรับในเรื่องการทำแท้ง”

(บทสัมภาษณ์ ครู C2)

จากทัศนคติที่เกิดขึ้นผู้วิจัยวิเคราะห์ว่า สาเหตุจากการรับรู้วาทกรรมทางความคิดเกี่ยวกับการทำแท้งเสรีนั้น เป็นองค์ประกอบหลักที่ทำให้เกิดทัศนคติที่ไม่ยอมรับการแก้ไขข้อกฎหมายการทำแท้ง เนื่องจากกลัวว่าสังคมไทยจะกลายเป็นสังคมพรีเซ็กส์ที่ขัดแย้งกับวัฒนธรรม จารีต ประเพณีที่ถูกอบรมสั่งสอนกันมาอย่างยาวนาน

เมื่อพิจารณาปัญหาการทำแท้งที่เกิดขึ้นในสังคมไทยอย่างรอบด้าน จะพบว่าสาเหตุที่แท้จริงที่ผู้หญิงตั้งครครไม่พึงปรารถนาต้องเลือกทางออกด้วยการทำแท้งนั้น เป็นเพราะว่าสังคมในระบบปิตาธิปไตยได้สร้างทัศนคติที่มีต่อการตั้งครครนอกสมรสว่าเป็นการกระทำที่สังคมไม่ยอมรับและเป็นการกระทำของผู้หญิงที่ไม่ดี ที่สังคมจะลงโทษผู้หญิงเหล่านั้นด้วยการประณามหรือด้วยการลดทอนคุณค่าความเป็นมนุษย์ลง ดังนั้นผู้หญิงจึงต้องหาทางออกสำหรับปัญหาดังกล่าวด้วยวิธีการทำแท้งเพื่อไม่ต้องตกเป็นบุคคลที่สังคมไม่พึงปรารถนา

เห็นได้ว่าทัศนคติที่มีต่อการแก้ไขกฎหมายเกี่ยวกับการทำแท้งนั้น เกิดขึ้นในความเข้าใจที่บิดเบือนไปจากความจริง ที่หน่วยงานต่างๆ ต้องการผลักดันให้มีการแก้ไขกฎหมายเกี่ยวกับการทำแท้ง วัตถุประสงค์ที่แท้จริงในการผลักดันครั้งนี้ก็เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้หญิงได้เข้าถึงสิทธิอนามัยเจริญพันธุ์ของตนเองที่ได้มาตรฐานและมีความปลอดภัยในการเข้ารักษา ซึ่งเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานที่มนุษย์ทุกคนสมควรได้รับ ในยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาสตรีในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับ 10 (พ.ศ.2550-2554) ก็ได้มีการกำหนดยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมสุขภาวะและสิทธิอนามัยเจริญพันธุ์สตรี เพื่อให้สตรีมีสุขภาพกาย สุขภาพจิต

ที่สมบูรณ์ นั้นหมายความว่าผู้หญิงจะต้องได้รับการดูแลทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจของผู้หญิงที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับสิทธิอนามัยเจริญพันธุ์

การจะได้รับสิทธิอนามัยเจริญพันธุ์ของผู้หญิงได้สมบูรณ์นั้น ต้องเริ่มจากบุคคลในสังคมต้องปรับเปลี่ยนวิธีคิดต่อปัญหาดังกล่าว โดยส่วนใหญ่เมื่อเด็กวัยรุ่นเกิดปัญหาตั้งครรภ์ไม่พึงปรารถนาขึ้น สังคมจะจัดกลุ่มให้เด็กวัยรุ่นเหล่านั้นกลายเป็นปัญหาสังคม เป็นเด็กใจแตก และทอดทิ้งเด็กเหล่านั้นให้หาทางออกเพียงลำพัง โดยขาดคนที่เข้าใจถึงปัญหาและให้คำแนะนำโดยไม่ตัดสินการกระทำของเด็กที่เกิดขึ้น ดังนั้นทางแก้ไขที่เหมาะสมสำหรับปัญหาการทำแท้งนั้น คือ สังคมจำเป็นต้องสร้างทางเลือกที่มีความหลากหลายให้ผู้ประสบปัญหาได้มีทางเลือกในการตัดสินใจ ดังข้อเสนอแนะของกฤษฎา อาชวินิกุล ที่ได้เสนอไว้บนเวทีสัมมนาเรื่อง ทางเลือกของผู้หญิงที่ตั้งท้องเมื่อไม่พร้อม ภาค 2 ที่เสนอให้ทางภาครัฐควรให้ความสนใจต่อประเด็นปัญหาดังกล่าวอย่างจริงจัง โดยอาจมีการสร้างบ้านพักครอบครัวให้เกิดขึ้นในทุกจังหวัด จัดหาสถานที่รับฝากเลี้ยงหรือหน่วยงานที่จัดหาพ่อแม่บุญธรรมให้กับเด็กที่แม่ไม่สามารถเลี้ยงดูได้ เป็นอีกหนึ่งทางเลือกที่ผู้หญิงสมควรจะเข้าถึงบริการดังกล่าว นอกจากนี้ผู้วิจัยคิดว่าการปรับเปลี่ยนทัศนคติและบทบาททางเพศของผู้หญิงและผู้ชายให้มีความเหมาะสมควบคู่ไปกับการให้ความรู้ทางด้านเพศศึกษาที่เข้าถึงปัจจัยการเกิดปัญหาของวัยรุ่นได้อย่างตรงประเด็น จะสามารถทำให้ปัญหาการมีเพศสัมพันธ์โดยไม่ป้องกันที่ส่งผลต่อเนื่องให้เกิดปัญหาการตั้งครรภ์ไม่พึงปรารถนาและสุดท้ายของการแก้ปัญหาคือต้องจบด้วยการทำแท้งนั้นจะลดน้อยลงได้